

Toimintakertomus **2016**

FINANSSIVALVONTA
FINANSINSPEKTIONEN
FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY

Sisältö

Finanssivalvonta lyhyesti.....	2
Johtajan katsaus.....	3
Strategia 2017–2019	5
Toimintaympäristö ja valvottavien taloudellinen tila	6
Finanssisektorin vuoro digitalisoitua	8
Valvottavien vahva riskienkantokyky ja korkealaatuinen hallinto.....	10
Korkealuokkainen asiakkaan- ja sijoittajansuoja	12
Markkinoiden väärinkäyttöasetus: johdon liiketoimien raportointi ja lähipiiriyhteisö laajenivat.....	14
Tuloksellinen valvoja- ja muu viranomaisyhteistyö.....	15
Sääntelyn vuosi lyhyesti	16
Toiminnan tehostaminen ja kehittäminen	18
Johtokunta	20
Johtoryhmä	21
Liitteet.....	22

Finanssivalvonta lyhyesti

Finanssivalvonta on sekä Suomen rahoitus- ja valvontaviranomainen että makrovakausviranomainen. Se on osa Euroopan finanssivalvontajärjestelmää ja euroalueen yhteistä pankkivalvontaa.

Tavoitteenamme on turvata finanssimarkkinoiden vakautta ja luottamusta sekä asiakkaiden, sijoittajien ja vakuutettujen suojaa. Valvontamme laadun ja tehokkuuden tulee olla eurooppalaisen tason kärkeä. Valvottaviamme ovat mm.

- pankit
- vakuutus- ja eläkelaitokset
- muut vakuutuslainsäädännön mukaisesti toimivat
- sijoituspalveluyritykset
- rahastoyhtiöt
- arvopaperikeskus
- pörssi

Lisäksi valvomme listayhtiöiden tiedonantovelvoitteita. Toiminnan rahoittavat pääosin valvottavat. Asiantuntijajäsenistö on kuvattu liitteessä 182.

Finanssivalvonta toimii hallinnollisesti Suomen valvontaviranomaisena päätöksenteossaan itsenäisenä.

Finanssivalvonta valvoo, että

- sen valvottavien toiminta on terveellä perustalla ja toiminnasta aiheutuvien riskien ja tappioiden kattamiseen sekä kyky selviytyä sitoumuksista
- asiakkaille ja sijoittajille annettu informaatio on oikea, tuotetuista, palveluista, palveluntarjoajista ja liikkeeseenlaskijoista on laadultaan hyvää
- menettelytavat finanssimarkkinoilla ovat asianmukaiset
- maksujärjestelmät ovat turvallisia

Kun vuosilukua ei ole erikseen ilmoitettu, tekstissä viitataan vuoteen 2017.

Johtajan katsaus

Suomen finanssisektori on edelleen vakaa, mutta sen rakenteeseen sisältyy merkittäviä riskejä. Sekä vakuutus- että pankkisektorit ovat erittäin keskittyneitä, kummallakin sektorilla on voimakkaita pohjoismaisia kytkeitä ja pankit

ovat varsin riippuvaisia markkinaehtoisesta varainhankinnasta. Heikkona jatkunut talouskasvu ja matala korkotaso ovat lisäksi pakottaneet finanssisektorin miettimään vanhojen liiketoimintamallinsa kannattavuutta ja kestävyyttä. Erityisesti digitalisaatio on mullistamassa kilpailutilannetta ja siten myös palvelukonsepteja.

Finanssivalvonnan kesällä tekemän digitalisaatiokyselyn tulokset osoittivat, että suomalainen finanssisektori on jo alkanut aktiivisesti kehittää palveluitaan ja uusia palvelukäytännöitä. Kuitenkin varsinkin pankkien ja vakuutusyhtiöiden vastaajat pitivät organisaation jäykkyyttä, johdon sitoutumattomuutta ja vanhentuneita it-järjestelmiä hidasteena, toisaalta sijoituspalveluyritykset ja maksulaitokset näkivät haasteena sääntelyn epämääräisyyden. Varautumistilanne on kaksijakoinen: Osa toimijoista pyrkii kunnianhimoisilla hankkeillaan hyödyntämään täysimääräisesti kuluttajakäyttäytymisen muutoksia, toiset tyytyvät seuraamaan kehitystä varsin passiivisesti. Mielenkiintoista oli, että 2/3 kyselyyn vastanneista näki digitalisaation parantavan liiketoimintaedellytyksiään, samalla kun kansainvälisissä tutkimuksissa digitalisaation on arvioitu vähentävän esimerkiksi pankkien tuottoja jopa 25 prosenttia. Onkin aiheellista pohtia, ovatko kaikki toimijat ymmärtäneet muutoksen merkityksen ja kartoittaneet riittävässä määrin siihen liittyviä riskejä?

Finanssivalvonta on mukana tukemassa innovaatioita. Kehitimme syksyllä uuden pal-

velukonseptin, *Innovaatio-HelpDeskin*, jolla avulla pyrimme helpottamaan FinTech-yhtiöiden tuloa markkinoille samalla kun arvioimme uusien innovaatioiden ja hankkeiden yhteiskunnallista sopivuutta sääntelyn kanssa. Digitalisaation varjolla ei ole kuitenkaan mahdollista murtaa lainsäädännön määrittelemiä toimintajärjestelmien liiketoiminnan rajoja. Jos toimintaedellytyksiä täyttää luottolaitos-, vakuutus- tai sijoituspalvelutoiminnan tunnusmerkit, niin sellaisista palveluista pidämme, oli nimike mikä tahansa. Toiminnan tosiasiallinen luonne ratkaisee lopulta, jolle annettu uusi kutsumanimi, kuten esimerkiksi joukkorahoitus. Näkemys on perusteltu myös asiakkaansuojan ja tasapuolisuuden kilpailuedellytysten näkökulmasta.

Perinteisen pankki- ja vakuutus toimintamallin näkyvien heikentyessä jotkut toimijat ovat päättäneet laajentua finanssisektorin ulkopuolelle. Tällöin ei ole kyse ainoastaan oman tuksen hajauttamisesta tai sijoituksista toisen alan ulkopuolelle, vaan liiketoiminnan strategisista muutoksista. Kehitys tuo mukanaan uusia riskejä, joita ei välttämättä pystytä välttämään ennakoita. Niihin tulee varoa korkealaatuisella ja kattavalla riskienhallinnalla sekä riittäväillä, riskit kattavilla pääomilla. Koska liiketoiminnan rajoja haastetaan useammin, lainsäädäntöä olisi selkeytettävä. Finanssisektorin ulkopuolisen toiminnan rajoitukset eivät saa vaarantaa toimintaedellytyksiä.

Pohjoismaiset valvojat ja EKP ovat aktiivisesti joittaneet järjestelmän kannalta merkittävien sivuliikkeiden valvontaa koskevan yhte-

¹IMF = International Monetary Fund.

Suomessa sivuliikkeiden osuus on jo nyt merkittävä. Lisäksi niin pankki- kuin vakuutussektorilla on suunnitelmia muuttaa Suomen-toimintoja sivuliikemuotoon. Nämä vaikuttaisivat edelleen paitsi valvonnan vastuisiin myös kilpailuedellytyksiin.

Yhteinen EU-sääntely jättää yllättävän paljon tilaa valvojien tulkinnoille ja valvontakäytänteille vaikkapa sisäisten mallien hyväksynnässä. Niinpä niitä pankkeja ja vakuutusyhtiöitä, joilla on suomalainen toimilupa, saatavat koskea eri vaatimukset kuin sivuliikkeitä. Toivottavasti sivukonttoristumiskehitys ei vaikuta finanssisektorin valmiuteen tarjota kattavasti tuotteita ja palveluita, jotka otta- vat huomioon myös kotimaiset erityispiirteet.

Työeläkevakuutusyhtiöiden harjoittama eläketurvan toimeenpano on osa sosiaaliturvajärjestelmää. Hajautetussa järjestel- mässä, jossa toimijat kilpailevat keskenään, eläkevarojen asianmukaisen käytön merki- tys korostuu: varoja tulee käyttää vain työ- eläkejärjestelmän hyväksi. Esimerkiksi kilpai- lun ja asiakashankinnan keinojen tulee olla työeläkejärjestelmän sosiaaliturvaluonnetta

palvelevia, ei päinvastoin. Tämä valvonnan osa-alue on yhteiskunnallisesti erittäin olen- nainen, minkä vuoksi Finanssivalvonta on vuoden 2017 toimintasuunnitelmassaan määrittänyt työeläkevarojen asianmukaisen käytön yhdeksi valvonnan kärkihankkeistaan. Ensisijainen vastuu yhtiön harjoittaman toi- minnan asianmukaisuudesta ja työeläke- varojen käytön valvonnasta on kuitenkin yhtiön toimivalla johdolla ja hallituksella.

Euroopan järjestelmäriskikomitea antoi syksyllä Suomelle varoituksen keskipitkän aikavälin haavoittuvuuksista asuntomarkki- noilla. Komitea oli erityisen huolestunut koti- talouksien velkaantuneisuudesta. Vaikka huoli ei koskenut lyhyen aikavälin kehitystä, se tulee ottaa vakavasti. Raportointi osoit- taan, että kaikki pankit eivät ole noudattaneet heinäkuun alussa voimaan tullutta sääntelyä asuntolainojen enimmäisluotusasteesta. Lisäksi sääntelyä kierretään myöntämällä kulutusluottoja varsinaisen asuntoluoton lisäksi. Jotkut pankit alkoivat myös myön- tää kymmenien vuosien mittaisia asuntoluot- toja, jotka mahdollisesti yleistyessään lisää- vät luottomarkkinoiden haavoittuvuutta. Kotitalouksien velkaantumiseen ja pitkiin asuntoluottoihin liittyvä ongelma on kasva- nut merkittäväksi Ruotsissa, jossa sitä pyri- tään nyt lainsäädännön keinoin rajoittamaan säätämällä lainoille lyhennyspakko.

Valvojan tulee pystyä ehkäisemään asun- tolainamarkkinoiden ylilyöntejä. Finanssi- valvonnan käytössä olevat makrovakaus- työkalut eivät ole riittävät, koska ne vaikut- tavat lähinnä lainanantajan vakavaraisuuteen, mutta eivät lainojen kysyntään. Tarvitsemme uusia työkaluja, jotka vaikuttavat suoraan lai-

Asiakkaan edun tulee olla etusijalla ja eturistiriitoja tulee välttää.

nanottajaan ja rajoittavat tämän lainansaantia, esimerkkinä lainan enimmäismäärän sito- minen tuloihin. Tämä on erityisen tarpeellista senkin vuoksi, että vakavaraisuuteen vai- kuttavat makrovakausvälineet eivät ole kai- kilta osin sovellettavissa ulkomaisen pankin sivuliikkeeseen. Mikäli pitkät laina-ajat yleis- tyvät, lainsäädäntöön tulisi saada vaatimus lyhennyspakosta.

Pari vuotta sitten Finanssivalvonta esitti huolensa siitä, miten sijoitustuotteita oli markkinoitu ikäihmisille. Saadakseen konk- reettisen kuvan sijoitusneuvonnan tasosta ja asianmukaisuudesta, Finanssivalvonta teki tarkastuksen neljään alan toimijaan, joista kahdella on huomattava markkinaosuus. Tar- kastuksen tulos huolestuttaa: sijoitusneuvo- jat eivät olleet kaikissa tapauksissa selvittä- neet iäkkään asiakkaan sijoituskokemusta, olivat neuvoneet sijoittamaan tuotteisiin, jotka eivät sopineet asiakkaan riskiprofiiliin ja antoivat neuvoja, joiden ensisijainen tavoite näytti olevan palveluntarjoajan omien tuot- teiden myynnin edistäminen. Finanssimark- kinoilla kaikessa palveluntarjonnassa asiak- kaan edun tulee olla etusijalla ja eturistiriitoja asiakkaan ja palveluntarjoajan välillä tulee välttää. Finanssivalvonta jatkaa sijoitusneu- vonnan tarkastuksia ja sanktioi laiminlyön-

Merkittävän sivuliikkeen valvojalla tulee olla lakisääteiset oikeudet tietojensaantiin ja mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon.

Strategia 2017–2019

Strategia uudistuksessa korostettiin toimintaympäristön mukana kehittyvää valvontaa, joka sisältää

innovaatiomyönteisen ilmapiirin edistämisen. Henkilökuntaan panostaminen nostettiin painopistealueeksi.

Tässä toimintakertomuksessa raportoitua tapahtuu edellisen strategian mukaisella jaottelulla.

VISIO

Valvonnan
laatu ja tehokkuus on
eurooppalaista kärkitasoa

Uudistuva,
Vastuullinen,
Tulokellinen,
Yhdessä
ARVOT

Turvaamme finanssialan
luottamusta sekä
vakuutettujen suojaa

Strategiset tavoitteet

Toimintaympäristön mukana muuttuva valvonta

- Torjumme finanssimarkkinoiden vakautta ja luottamusta uhkaavia riskejä oikeasuhtaisella toiminnalla
- Määritämme valvonnan syvyyden valvottavan riskipitoisuuden ja asian merkittävyyden perusteella
- Painotamme työssämme tarkastuksia ja teema-arvioita
- Mukautamme toimintaamme pankki-, vakuutus- ja rahoitusmarkkinoiden muutoksia vastaavasti
- Painotamme eurooppalaisessa sääntely- ja valvontatyössä Suomen finanssimarkkinoiden kannalta kriittisiä osa-alueita
- Mitoitamme valvontatyömme vastaamaan rahoitusjärjestelmän vakauden kannalta merkittävien sivuliikkeiden merkitystä Suomen finanssialan vakautta ja luottamusta uhkaavien riskien vähentämiseksi
- Tiivistämme yhteistyötä pohjoismaisten valvojien kanssa Suomen finanssimarkkinoiden vakauden ja luottamuksen edistämiseksi
- Edistämme innovaatiomyönteistä ilmapiiriä finanssisektorilla

Laadukas ja tehokas

- Edistämme yhtenäisten riskiperusteisten valvontakäytänteiden muodostumista EU:ssa
- Hyödynnämme EU-viranomaisten ohjeistusta ja EKP:n valvontakäytäntöjä kattavasti
- Hyödynnämme digitalisaation mahdollisuudet täysipainoisesti
- Prosessimme ovat standardisoituja ja tehokkaita
- Raportointi- ja analyysijärjestelmämme ovat ajan tasalla

Asiantunteva ja arvostettu

- Henkilöstöllämme on vahva tavoitteenasettelukyky
- Luomme edellytykset jatkuvalle työllisyydelle
- Esimiestyömme on kannustavaa ja johtamiseen painottuvaa
- Olemme digitalisaation osaja finanssialan muuttamisessa
- Olemme arvostettu finanssialan ammattilainen
- Viestintämme on proaktiivista

Toimintaympäristö ja valvottavien taloudellinen tila

Suomen talous kääntyi kertomusvuonna kasvuun. Kasvua tukivat erityisesti yksityisen kulutuksen lisääntyminen ja rakennusalan aktiiviteetti. Myös työttömyys laski, vaikka pitkäaikaistyöttömien osuus kasvoi edelleen. Reaalitalouden kohenemisen, työttömyyden laskun ja matalan inflaation ansiosta kotitalouksien käytettävissä olevat tulot kasvoivat, mikä heijastui vahvempana kuluttajien luottamuksena. Asuntojen hinnat nousivat. Samalla ero pääkaupunkiseudun ja muun Suomen asuntomarkkinoiden välillä leveni.

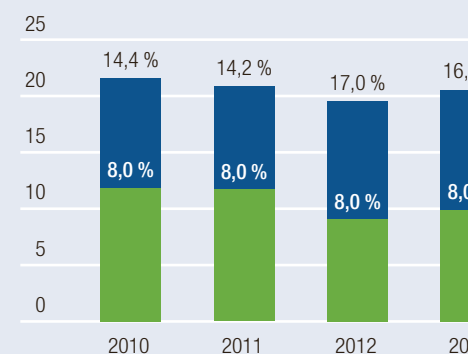
Euroopan keskuspankin (EKP) keveä rahapolitiikka ja arvopaperien osto-ohjelman laajentaminen alensivat markkinakorkoja. Vuoden euribor kääntyi negatiiviseksi helmikuussa. Parantuneet talousnäkyvät, ohjauksen nosto Yhdysvalloissa ja öljyn hinnan kohoaminen tukivat loppuvuodesta yleistä korkotason nousua. Suomen valtion lainakorot seurasivat euroalueen yleistä kehitystä.

Osakemarkkinoiden kehitys oli alkuvuonna tahmeaa ja erityisesti eurooppalaisten pankkien ja vakuutusyhtiöiden kurssit laskivat sektoriin kohdistuneiden matalien

Kotimaisen pankkisektorin omat varat

Kokonaisvakavaraisuussuhde pylvään yläpuolella ja vakavaraisuusvaatimusten mukaisena

Mrd. €

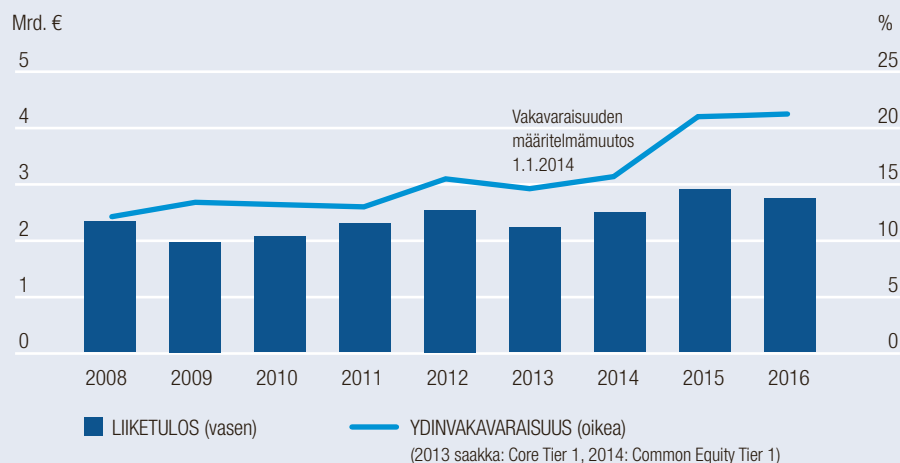

- YLEISEN VAKAVARAISSUUSVAATIMUKSEN JA LIIANVARAISUUDEN MUKAINEN OSAUS (14,4 %)
- MUUTTUVA LISÄPÄÄOMAVAATIMUS (0–2,5 %)
- OSII-VAATIMUS (0,5 % DANSKE BANK, 2,0 %)
- KIINTEÄ LISÄPÄÄOMAVAATIMUS (2,5 %)
- TIER 2 -VAATIMUS (2,0 %)
- AT1-VAATIMUS (1,5 %)

Lähde: Finanssivalvonta.

◀ Vakavaraisuussuhdeluvun parantuminen vuonna 2015 johtui ensisijaisesti pankkien hankkimasta uudesta pääomasta. Pankkisektorin ydinpääoma kasvoi tuolloin noin 4,4 miljardia euroa. Myös riskipainotettujen erien supistuminen sisäisten mallien ansiosta paransi osaltaan suhdelukua.

Kotimaisen pankkisektorin liike-tulos ja ydinvakavaraisuus

Lähde: Finanssivalvonta.

tuotto-odotusten takia. Viimeinen neljännes oli kuitenkin pörssissä huomattavasti alkuvuotta parempi, ja myös pankkisektorin osakkeet toipuivat.

Pankkisektorin vahva vakavaraisuus puskurina heikentyneille kannattavuusnäkyville

Pankkisektorin tulos jäi edellisvuotta heikomaksi. Vertailuvuonna arvopaperikaupan nettotuotot olivat erittäin korkealla tasolla. Matalana jatkunut korkotaso ja toisaalta asuntolainakilpailun alentamat marginaalit

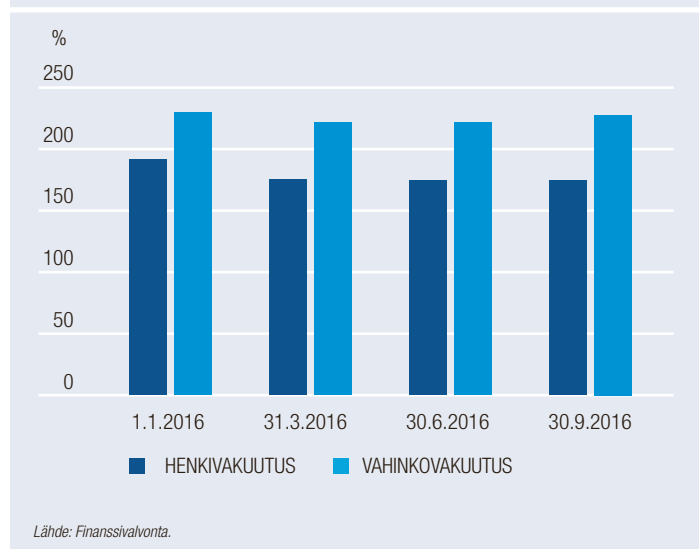
pienensivät korkokatetta. Samaan aikaan korkokatteen laskua jarruttivat varainhankinnan kustannusten aleneminen ja lainakan- nan kasvu. Kertomusvuonna palkkiotuotto- jen suunta oli aleneva.

Arvonalentumistappiot pysyivät edelleen alhaisina eikä ongelmaluottojen määrä olennaisesti noussut. Omien varojen ja riskipainotettujen erien muutokset olivat pieniä ja pankkisektorin vakavaraisuussuhde pysyi vahvana. Korkokatteen supistuminen ja toisaalta digitaalisaatioon liittyvät kulut heikentävät pankkien lyhyen aikavälin kannattavuusnäkyviä.

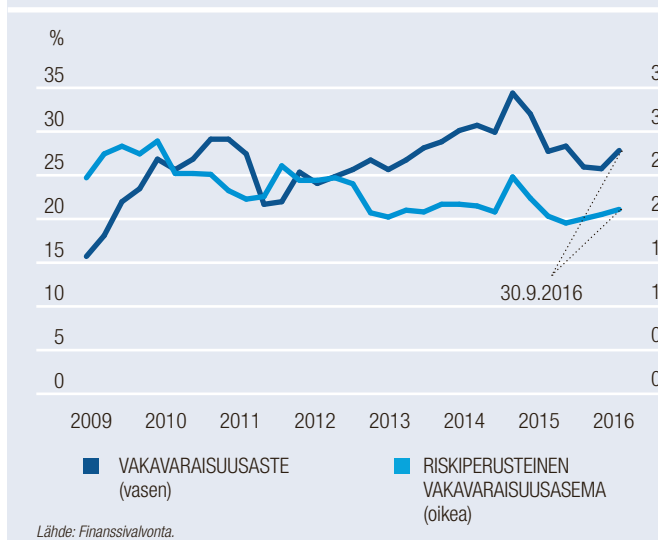
Vakuutus- ja työeläkesektorien vakavaraisuus hyvällä tasolla vaikeasta toimintaympäristöstä huolimatta

Vakuutusyhtiöiden ja eläkelaitosten toimintaympäristö säilyi haastavana. Vain talouskasvu heikensi etenkin henkivakuutusyhtiöiden maksutuloa. Vahinkovakuutusyhtiöiden maksutulon, etenkin lakisääteiden vakuutuslajien, kasvu pysähtyi. Sen sikannattavuus oli ennätystasolla. Työeläke- yhtiöiden maksutulo kasvoi hieman pal- summan kasvun myötä.

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus (SCR-suhteet)

Työeläkevakuutusyhtiöiden vakavaraisuuden kehitys 2009–2016

Finanssisektorin vuoro digitalisoitua

FinTech-sektorin kasvua ovat kirittäneet monet tekijät. Kiristynyt sääntely kannustaa perinteisiä toimijoita etsimään säästöjä automatisoinnista samalla, kun lisääntynyt tietojenkäsittelykapasiteetti mahdollistaa olemassa olevien tietomassojen hyödyntämisen uusilla tavoilla ja palvelujen kohdentamisen yhä yksilöidymmin. Palvelujen käyttäjät puolestaan omaksuvat nopeasti ja ennakkoluulottomasti uusia digisovelluksia. Lisäksi automaation lisääntymisen ja keinoälyn kehittymisen myötä aiemmin vain harvojen saatavilla olleet palvelut, kuten

sijoitusneuvonta, ovat jatkossa yhä useamman ulottuvilla.

Finanssialan digitalisaatio madaltaa toimialalle tulon kynnyistä ja houkuttelee alalle uusia toimijoita. Start-upit ja suuret globaalit alustayritykset, kuten *Google*, *Apple*, *Facebook*, *Amazon* ja *Alibaba* ovat jo haastaneet perinteiset toimijat. Finanssisektorin toimijat vastaavat kiristyvään kilpailuun suunnitelmalla liiketoimintaansa uudelleen, panostamalla omaan it- ja palvelukehitykseensä sekä hankkimalla FinTech-yrityksiä tai liittoutumalla niiden kanssa.

Finanssivalvonta on
että uudetkin palvelut
ja valvonnan piiriin.
kuitenkin pidettävä
oikeasuhtaisuudesta

Mikä FinTech?

Finanssi-innovaatiot ja erityisesti finanssitekнологia, *FinTech*, ovat nousseet finanssimarkkinoiden keskiöön. FinTech-investoinnit ovat viime vuosina kasvaneet lähes eksponentiaalisesti. Esimerkkeinä innovaatioista voidaan mainita joukkorahoitus, uudentyypiset maksupalvelut, bittiraha, automatisoitu sijoitusneuvonta, hajautetun tilikirjan teknologia (*distributed ledger technology*, esimerkiksi lohkoketju- eli *blockchain*-teknologia) ja älyvakuutukset. Käsitteen alla tunnustetaan erikseen sääntelyn noudattamista ja valvontaa tukeva teknologia, *RegTech* ja vakuutusteknologiat, *InsurTech*.

Myös valvojen panostukset FinTechiin ovat kasvaneet maailmanlaajuisesti. Finanssivalvonta osallistuu valvojen väliseen yhteistyöhön ESMAssa², EBAssa³ ja EIOPAssa⁴ sekä niiden yhteiskomiteassa. ESAt⁵ ovat julkaisseet FinTech-analyyskejä virtuaalivaluutoista, hajautetun tilikirjan teknologiasta, finanssipalvelujen automatisoinnista ja massadatasta (*big data*). Näiden analyysien avulla on ensisijaisesti pyritty herättämään keskustelua teknologian tai innovaation potentiaalisista hyödyistä ja riskeistä sekä arvioimaan olemassa olevan sääntelyn soveltumista.

²ESMA = European Securities and Markets Authority, Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen. | ³EBA = European Banking Authority, Euroopan pankkiviranomainen.

⁴EIOPA = European Insurance and Occupational Pensions Authority, Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen. | ⁵ESA = European Supervisory Authorities, EU:n valvontaviranomaiset.

lisäselvitysten tekemiseen. HelpDesk sai toimialalta positiivisen vastaanoton ja yhteydenottoja tuli kiitettävästi.

Finanssitekniikan yhteydessä syntyy tarve selvittää ja tarkentaa sääntelyn soveltamisalan rajoja, kun uudet toimijat etsivät usein mahdollisimman kevyesti säänneltäviä reittejä. Nykyinen sääntely on sovellettu useimpiin uutuuksiin, mutta aukkojakin on havaittu. Finanssivalvonta on pitänyt tärkeänä, että uudetkin palvelut tulevat sääntelyn ja valvonnan piiriin. Samalla on kuitenkin pidettävä huoli sääntelyn oikeasuhtaisuudesta. Alalle tulon kynnystä ei saa nostaa tiukalla sääntelyllä liian korkeaksi, vaan vaatimusten tulee heijastaa asiakkaille ja finanssimarkkinoiden toiminnalle aiheutuvia riskejä.

Eurooppalaisia ratkaisuja etsimässä

Finanssivalvonta on myös pitänyt toivottavana, että sääntelyssä etsittäisiin eurooppalaisia ratkaisuja. Digitaalisessa maailmassa palvelut liikkuvat maailmanlaajuisesti. Siksi kansalliset ratkaisut voivat estää palvelujen yleistymistä. Palvelujen digitalisoituminen kyseenalaistaa myös sen, onko fyysisten

konttoreiden aikakaudella luotu palvelujen europassi ajan tasalla. Tarvitaanko jatkossa enää nykyisen kaltaista notifiointimenettelyä vai voisiko sen korvata esimerkiksi kotivaltion valvojan ilmoituksella ESMAn, EBAn ja EIOPAn ylläpitämiin rekistereihin?

Hiekkalaatikosta vauhtia?

Joissakin maissa FinTech-toimijoille mahdollistetaan rajatuin edellytyksin lyhytaikainen kokeiluluontoinen toiminta kevennetyin vaatimuksin. Tämän niin sanotun hiekkalaatikon (*regulatory sandbox*) tarkoituksena on helpottaa palvelukonseptin toimivuuden testausta ja tunnistaa palveluun liittyviä riskejä. Koska EU-sääntely ei tunnista hiekkalaatikkoja, niitä on kehitetty lähinnä niille osa-alueille, joihin se jättää kansallista liikkumavaraa. Myös meillä Suomessa hiekkalaatikkomalli olisi mahdollista toteuttaa esimerkiksi niin, että Finanssivalvonnalle annettaisiin laissa nykyistä laajempia mahdollisuuksia myöntää määräaikaisia poikkeuksia yksittäisistä lain vaatimuksista. Toisaalta hiekkalaatikon tavoitteita on mahdollista toteuttaa monilta osin myös innovaatiomyönteisillä tulkinnoilla.

Seminaarin teemana FinTech

Vuotuinen seminaari keskittyi finanssivalvonnan ja FinTechin aiheeseen. Seminaariin osallistui 500 osallistujaa. Päivän puhujat olivat:

- **Anneli Tuominen** Finanssivalvonta
- **Harri Nummela** OP Ryhmä
- **Tuomas Toivonen** Holvi
- **Petri Vieraankivi** Mandatum L
- **David Geale** Financial Conduct Authority
- **Janko Gorter** De Nederlandsche Bank
- **Antti Kiuru** Kyberturvallisuuskeskus

Ohjelma päättyi **Matti Toivosen** puheeseen. Ohjelmassa esiintyivät myös **Jarmo Parkkonen**, **Harri Nummela** ja **Antti Kiuru**.

[Webcast-tallenne ja esitysmateriaali](#)

Valvottavien vahva riskienkantokyky ja korkealaatuinen hallinto

Tarkastustoimintaa kehitettiin entistä riskiperusteisemmaksi tukemalla tarkastuksia teema-arvioilla, jotka kattavat laajempia valvottavaryhmiä. Teema-arvioiden perusteella kohdistetaan tarkastuksia ja muita valvontatoimia. Koko vuoden tarkastusten määrällinen tavoite oli 46 tarkastusta. Näistä valmistui 42. Loppuvuonna aloitetut jatkuvat vuonna 2017.

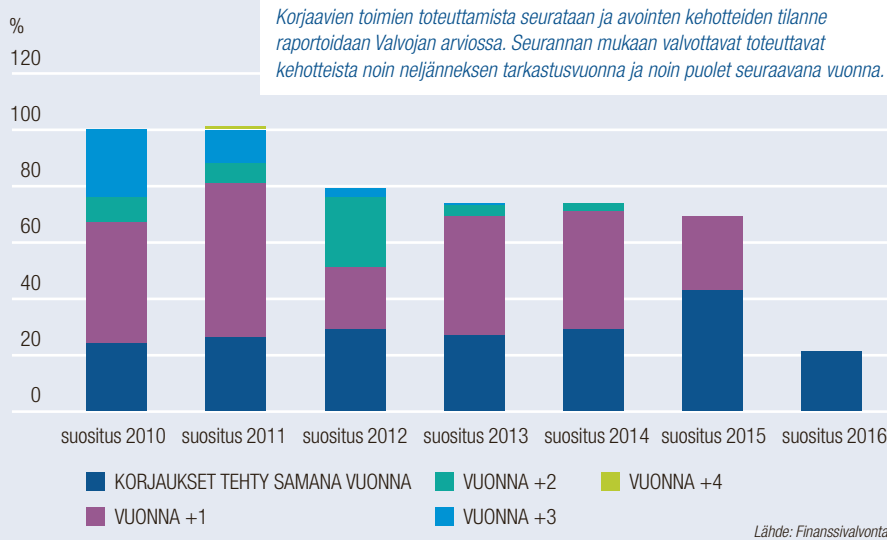
Useita päätöksiä makrovakauden edistämiseksi

Finanssivalvonnan toiseen vuoteen makrovakausvalvojana sisältyi useita markkinoiden vakautta edistäviä toimia⁶. Kotitalouksien velkaantuneisuuden vuoksi ryhdyttiin valmistelemaan asuntoluottojen riskipainojen korotusta. Enimmäisluototussuhdetta koskeva sääntely tuli voimaan heinäkuun alusta ja marraskuussa saatiin pankkien ensimmäiset raportit toteutuneista luototussuhteista. Raporttien

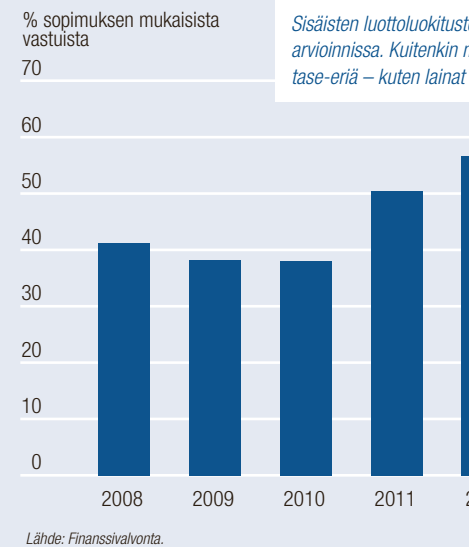
perusteella osa pankeista rikkoo uutta sääntelyä ja Finanssivalvonta on vaatinut selvitystä asiasta. Selvityksen perusteella päätetään jatkotoimenpiteistä. LTC⁷-sääntely on kuitenkin vähentänyt lainoja, jotka ylittävät 90 % vakuuksien määrästä.

Neljälle systemaattisesti merkittävälle luotto-laitokselle asetettu lisäpääomavaatimus (ns. OSII⁸-puskuri) otettiin käyttöön tammikuussa, ja kesäkuussa Finanssivalvonnan johtokunta päätti aloittaa valmistelut 10 %:n alarajan aset-

Korjaavien toimien toteuttaminen 2010–2016

Sisäisten mallien osuus pankkien luotto-

⁶ Edellisvuoden toimintakertomuksessa artikkeli: Makrovakausvalvonnan ensimmäinen vuosi: Kohtaavatko riskit ja välineet? | ⁷ LTC = Loan to Collateral, enimmäisluotototussuhde, lainan suhde vakuuteen. | ⁸ OSII = Other Systematically Important Institution. | ⁹ ESRB = European Systemic Risk Board.

45

uutta toimiluvan
myöntämistä tai
laajentamista

635

uutta vakuutus-
edustajaa

8

rekisteröinti-ilmoitusta
joukkorahoituksen
tarjoajaksi

Finanssivalvonta
käytteli vuoden aikana
yhteensä 45 toimiluvan
myöntämistä tai
laajentamista. Uusia
vakuutusedustajia
rekisteröitiin 635.

Solvenssi II: Pitkiä siirtymäaikoja

Vahinko- ja henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuuslaskentaan liittyy useita eripituisia siirtymäsäännöksiä. Osaan on tarvittu Finanssivalvonnan suostumus. Merkittävin on vastuuvelan siirtymäsäännös, jota voidaan soveltaa peräti 16 vuotta ja joka mahdollistaa vaiheittaisen siirtymisen markkinaehtoiseen vastuuvelan laskentaan.

Lupa vastuuvelan siirtymäsäännöksen käyttöön annettiin viidelle henkivakuutusyhtiölle ja kahdelle vahinkovakuutusyhtiölle. Lupa koskee vain osaa näiden yhtiöiden vastuuvelasta, vahinkovakuutuksessa sen osuus on alle 2 % ja henkivakuutuksessa alle 3 %.

Yhtiön tulee myös itse julkaista vastuuvelan siirtymäsäännöksen vaikutus vakavaraisuusvaatimukseen kertomuksessaan vakavaraisuudesta ja taloudellisesta tilastaan.

Toinen merkittävä siirtymäsäännös on osakeriskin siirtymäsäännös, joka kestää seitsemän vuotta, ja joka mahdollistaa alempien riskipainojen käytön. Tälle ei tarvita Finanssivalvonnan lupaa, ja sitä käyttää yhtiöistä vain osa.

Nordeasta sivukonttori, Suomeen uusi kiinnitysluottopankki

Nordean sivukonttoristuminen toteutettiin 2.1.2017. Sivuliikehankkeeseen liittyi Nordean Kiinnitysluottopankki Oyj:n toimilupahankkumus, josta Finanssivalvonta valmisteli EKP:n arvioinnin, ja EKP myönsi toimiluvan elokuussa. Sivuliikkeen ja Nordean suomalaisten osakkeiden yhtiöiden valvontamallin suunnittelu aloitettiin yhteistyössä EKP:n kanssa ja se vieti alkuvuodesta 2017.

Stressitestit sekä pankeille että vakuutusyhtiöille

Vuoden aikana pankeille toteutettiin euroalueen palaiset stressitestit (EBA, EKP), joita täydennettiin kansallisilla stressitesteillä. Stressitestit vahvistivat kuvaa Suomen pankkisektorin vahvasta vakavaraisuudesta. Myös vakuutussektori selvisi stressitestistä puhtain papereinä.

Solvenssi II toi ratkaistavaksi paljon tulkintakysymyksiä

Vahinko- ja henkivakuutussektorin valvontapainopisteenä oli kertomusvuoden alustuksen maan tulleen Solvenssi II -sääntelyn muuttamisen valvontatyön käynnistäminen. Sääntelyyn liittyviä lukuisia tulkintakysymyksiä selvitettiin kansallisella ja pohjoismaisella sektoritasolla. Keskeisiä valvontakysymyksiä olivat mm. siirtymäsäännösten hyödyntäminen ja niiden vaikutukset yhtiöiden vakavaraisuuslaskentaan sekä raportoinnin kysymykset. Tarkastuksia kohdennettiin riskiperusteisesti ja uuteen sääntelyyn liittyviä asioita selvitettiin myös valvontakäynneillä. Vakavaraisuuslaskentaa ja vastuuvelkaa ei pystytty täyttämään tavoitellussa laajuudessa, mikä

Korkealuokkainen asiakkaan- ja sijoittajansuoja

Finanssivalvonta jatkoi sijoitusneuvonnan selonottovelvollisuuden tarkastuksia, jotka kohdistuivat erityisesti lääkäämmille ei-ammattimaisille asiakkaille tarjottuihin sijoituspalveluihin. Sijoitusneuvonnan tasossa ja asianmukaisuudessa havaittiin puutteita. Finanssivalvonta tarkasti myös kaupparaportointia sekä vakuutusmeklarien toimintaa työeläkevakuutusten kilpailutuksessa, joissa ei ilmennyt merkittäviä puutteita. Työttömyyskassojen tarkastuksissa huomiota kiinnitettiin sisäisiin ohjeisiin sekä

etuuspäätösten jälkikäteisvalvonnan ja kas-san hallituksen saamien tietojen riittävyteen.

Peruspankkipalvelujen oltava myös toimintarajoitteisten käytössä

Peruspankkipalveluja oli vuotuisen selvityksen mukaan edelleen pääsääntöisesti hyvin saatavissa, mutta henkilöasiakaskonttoreiden vähenemisen ja niiden palvelutarjonnan rajoittamisen vuoksi pankkipalveluiden tarjonta on edelleen kaventunut paikallisesti. Vuoden 2017 alusta peruspankkipalvelujen

tarjontaa muutti uusi maksutillisääntely, joka varmistaa peruspankkipalveluiden saatavuutta ja liittää verkkopankin osaksi peruspankkipalveluita.

Finanssivalvonta kiinnitti palveluntarjoajien huomiota mm. siihen, että

- verkkopankki- ja maksukorttiasiointiin kykenemättömille asiakkaille tarjotaan selkeä ja yksinkertainen palvelukokonaisuus
- tarkoituksenmukaisten palvelujen valinnassa opastetaan erityisesti asiakkaita, joiden konttoripalvelut ovat kaukana tai jotka eivät kykene tai joilla ei ole mahdollisuutta verkko- tai mobiiliasiointiin
- verkko- ja mobiiliasioinnin käyttöliittymät suunnitellaan niin selkeiksi, että myös toimintarajoitteisilla ja verkkoasiointiin tottumattomilla olisi mahdollisuus ja luottamusta käyttää niitä.

Kuluttajaluottoja koskeva korkosääntely selkeytyi ja tiukentui 1.1.2017. Finanssivalvonta kiinnitti luottolaitosten huomiota muutoksiin, jotka koskevat viitekorkosidonnaisia ehtoja, korkolattioita ja koron yksipuolista korottamista.

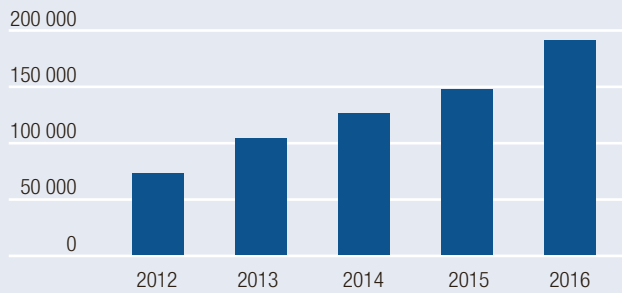
Miten asiakas tunnistetaan?

Pankkien asiakkaalleen esittämät kysymykset kirvoittavat edelleen kyselyitä sekä medialta että yleisöltä. Usein kysytään, mitä tunnistamisasiakirjaa pankki voi vaatia. Pankki tai muu finanssialan yritys päättää omien riskienhallintaperiaatteidensa mukaan, mitä asiakirjoja se hyväksyy henkilöllisyyden todentamiseen.

Katso tarkemmin: [Finanssiasiakas.fi](https://www.finanssivalvonta.fi/asiakas) > Finanssialan palveluita > Asiakkaan tunnistaminen ja tunteminen

Finanssiasiakas.fi:n käynnit

Lähde: Finanssivalvonta.

Suosituimmat Finanssiasiakas.fi-verkkopalvelun sisällöt

1. Asuntolainat
2. Sijoittaminen
3. Kuolinpesän pankkiasiat
4. Varoituslistat
5. Pankkiasiakkaan tunnistaminen

Säästö- ja sijoitustuotteiden alaskirjausjärjestys pankin

Sääntely muutti kertomusvuoden alussa pankin omien säästö- ja sijoitustuotteiden alaskirjausjärjestystä hallinnon aikana. Kuviossa on havainnollistettu omistajan- ja sijoittajan vastuuvelkojen alaskirjausjärjestys bail-in-järjestelyssä.

ALASKIRJAUSJÄRJESTYS		E
Osake- ja osuuspääoma		Osakkeet, osuudet, tuotto-
Pääomalainat		Pääomalainat
Huonomman etuoikeuden joukkovelkakirjat		Debentuurit, ml. vastuudebe
"Unpreferred senior"		Uusi mahdollinen tuoteluokk (markkinointinimi vielä avoim
Muut vakuudettomat velat ja johdannaiset, pl. alla mainitut talletukset		Joukkovelkakirjalainat sek kuten warrantit, sertifikaatit, osakeobligaatiot, kuponkiob osaketodistukset ja autocall
Talletussuojan ulkopuoliset vähittäistalletukset		Yli 100 000 euron ylittävä os
		Omistaja- ja sijoittajavastuu
Suojatut talletukset (< 100 000 €)		Vakuudelliset v vakuudelliset joh

IFRS 9: Rahoitusinstrumenttistandardin käyttöönotto pankeissa kiinnostuksen kohteena koko EU:ssa

Uuden standardin tavoitteena on nostaa rahoitusinstrumenttien tilinpäätösraportoinnin laatua. Rahoitusvarojen luokittelun tulee jatkossa perustua yhteisön liiketoimintamalleihin. Rahoitusvarojen arvonalentumisia tulee kirjata aiemmin, ja ne määritetään odotettavissa olevien luottotappioiden perusteella. Lisäksi suojauslaskennan tulee perustua selkeämmin riskienhallintaan. Standardia on sovellettava taloudellisessa raportoinnissa vuodesta 2018 alkaen.

Finanssivalvonta seurasi käyttöönottoon valmistautumista yhteistyössä EKP:n ja EBA:n kanssa.

Seuranta toteutettiin kyselyllä, joka sisälsi sekä laadullisia että määrällisiä kysymyksiä.

Aikataulullisesti standardin laadukas käyttöönotto haastaa toimijat. Kyselyvastausten perusteella käyttöönotto vaikuttaa tulokseen ja siten omaan pääomaan ja mahdollisesti

vakavaraisuuden mukaisiin omiin varoihin. Uudella rahoitusvarojen luokittelulla, joka perustuu liiketoimintamalliin, ei alustavasti arvioida olevan merkittävää vaikutusta tuloksen vaihteluun eikä omaan pääomaan.

EBA julkisti loppuvuodesta oman, eurooppalaisia pankkeja koskevan selvityksensä, jonka suositukset tukevat laadukasta käyttöönottoa. EBA viimeistelee ohjeistusta pankkien riskienhallinnasta sekä odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaamisesta uusien vaatimusten mukaisesti. EU-komissio suunnittelee

IFRS 9:n vaikutuksista siirtymäaikaa vakavaraisuuslaskentaan.

ESMAn kannanotto määrittelee, miten käyttöönoton vaikutuksista ja etenemisestä olisi annettava tietoja sijoittajille yhtiöiden taloudellisessa raportoinnissa jo ennen vuoden 2018 alkua.

Tuloksellinen valvonta ja muu viranomais

Suurten pankkien valvonta toteutetaan EKP:n johdolla. EU-valvontaviranomaisen työskentelyyn osallistutaan aikaisemmin määritetyn tärkeysjärjestyksen ja resurssien mukaisesti.

Euroalueen yhteinen pankkivalvonta on aiempaa intensiivisempää ja yksityiskohtaisempaa, joten pankkivalvonnan resurssit. Finanssivalvonnessa ei ole voitu vähentää. Lisäksi yhteinen valvonta toi Finanssivalvonnalle uusia tehtäviä, esim. valvontaneuvoston päätösten valmistelun ja aiempaa laajemmasti laajempaan raportointiin EKP:n kanssa.

Finanssivalvonnan henkilöstö suunnitellaan noin 75 % pankkien jatkuvasta valvonnasta ja valtaosan tarkastustyöstä. Lisääntyneen työmäärää pyrittiin kompensoimaan hyödyntämällä myös pienempien pankkien valvonnassa EKP:n menetelmiä soveltuvin osin. Toinen voitiin vähentää omaa menetelmätöistä. Euroalueen yhteisen pankkivalvonnan työmäärän vähentyminen ei ole näköpiirissä.

¹² FSAP = Financial Sector Assessment Program.

Sääntelyn vuosi lyhyesti

Pankkisektori

Makrovakaussäätelyyn kuuluva asuntoluottojen lainakatto (enimmäisluottosuhte) tuli voimaan 1.7. Lisäksi asuntoluottosäätelyyn tehtiin sekä asuntoluottodirektiivistä johtuvia että kansallisia kuluttajansuojaa parantavia muutoksia mm. korkojen osalta. Muutokset tulivat voimaan 1.1.2017.

Peruspankkipalveluita koskeva sääntely uudistui perusmaksutilidirektiivin myötä. Muutokset parantavat mm. palveluiden saatavuutta, vertailukelpoisuutta ja tiedonsaantia palvelumaksuista. Verkkopankkitunnukset katsotaan nyt osaksi peruspankkipalveluita.

Maksupalvelulain uudistamistyöryhmä aloitti työnsä toisen maksupalveludirektiivin täytäntöönpanemiseksi. Muutoksen myötä saatetaan erilaiset maksupalvelut nykyistä laajemmin sääntelyn piiriin ja saatetaan sääntely vastaamaan markkinoilla tapahtunutta kehitystä.

Riskiperusteisuutta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnassa korostavan neljännen rahanpesudirektiivin kansallista täytäntöönpanoa koskeva hallituksen esitys on eduskunnassa käsiteltävänä.

EU:n pankkiviranomaisen kiireet jatkuvat merkittäviin sääntelyhankkeisiin (vakavaraisuus ja maksuvalmius, elvytys ja kriisinratkaisu, maksupalvelut) liittyvien teknis-

ten standardien ja ohjeiden valmistelussa. Finanssivalvonta oli mukana valmistelutyössä ja pani määräyksillään ja ohjeillaan täytäntöön monia EBA:n antamia ohjeita.

EU-komissio julkaisi marraskuussa lisäehdotuksensa pankkien häiriönsietokyvyn vahvistamispaketista, jossa esitetään muutoksia luottolaitosten vakavaraisuus-, maksuvalmius- ja kriisinratkaisusäätelyyn. Komissio ehdottaa vähimmäisomavaraisuusastetta sekä pysyvän varainhankinnan vaatimusta koskevan sitovan vaatimuksen asettamista. Kriisitilanteen tappionsietokyvyn parantamiseen tähtäävät vaatimukset ovat myös osa pakettia, jonka sisällöstä komissio käy neuvotteluja EU:n neuvoston ja parlamentin kanssa vuoden 2017 aikana.

Vakuutussektori

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöitä koskevaa Solvenssi II -vakavaraisuussäätelyä tarkennettiin infrastruktuurisijoitusten pääomavaatimuksen laskennan sekä osakkeiden siirtymäsäännösten osalta. Finanssivalvonta julkaisi kannanoton *Varojen ja velkojen arvostaminen Solvenssi II -vakavaraisuuslaskennassa*.

Vakuutusten tarjontaa säännellään vuodesta 2018 alkaen IDD¹³-direktiivillä, joka edellyttää vakuutusentajilta prosesseja

Verkkopankk
katsotaan n
peruspankk

Näkyvimät Finanssivalvonnan esiin

1. Työeläkeyhtiöiden rahoittamat työhyvinvointihankkeet
2. Nordean rakennemuutos
3. Makrovakaussäätökset
4. Asiakkaiden tunnistaminen pankeissa
5. Finanssivalvonnan määräämät sanktiot

Lähde: Finanssivalvonnan mediaseuranta.

¹³ IDD = Insurance Distribution Directive.

tuotekehityksen ja jakelun hallintaan sekä myyntihenkilöstön ja vakuutusmeklarin ammattitaidon jatkuvaa kehittämistä.

Liikennevakuutuslain uudistuksella muutettiin mm. vakuutusmaksujen bonusjärjestelmää ja tarkennettiin korvauskäsittelyä.

Työeläkevakuutuslaitoksille säädettiin velvollisuus laatia riski- ja vakavaraisuusarvio. Määräaikaista lakia, jossa työeläkeyhtiöiden tytäryhtiöt voivat ottaa velkaa asuntojen rakentamiseksi, jatkettiin aina vuoden

2022 loppuun asti. Lain tavoitteena on lisätä vuokra-asuntotuotantoa.

Finanssivalvonta antoi työeläkevakuutusyhtiöiden työkyvyttömyysriskin hallintaa koskevat ohjeet ja raportointimääräykset. Näiden tarkoituksena on parantaa työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan, kilpailun ja varojen käytön valtavuutta sekä edistää kilpailuneutraaliteettia.

Lisäksi työeläkelaitoksille annettiin määräyksiä ja ohjeita mm. vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta sekä

kirjanpidosta, tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Muutosten vuoksi muun muassa raportointi uudistui.

Arvopaperisektori

Vertaislaina- ja joukkorahoitustoiminta saatiin selkeämmäksi ja sääntelyä. Joukkorahoituslaki koskee sijoitusmuotoista joukkorahoitusta sekä lainamuotoista joukkorahoitusta siten, että yrityksen rahoituksen saajana on yritys. Vertaislainat kuluttajille jäävät edelleen kuluttajien suojalain säännösten piiriin. Finanssivalvonta toimii uuden joukkorahoitusrekisterin ylläpitäjänä ja toimijoiden valvojana. Finanssivalvonta ehdotti lakiin sen eduskuntakäsittelyn aikana useita muutoksia, joiden tavoitteena oli parantaa sijoittajansuojaa ja selkeyttää lain suhteita muihin lakeihin. Suuri osa muutosehdotuksista hyväksyttiin lakiin.

Rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin (MiFID¹⁴) soveltamista tarkennettiin alkavaksi vasta 2018, koska 2-talouden sääntely ja direktiivin edellyttämät it-järjestelmät ovat keskeneräisiä.

Markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (MAR) soveltaminen alkoi 3.7. Markkinoiden väärinkäytöstä määrättävistä rikosoikeudellisista seuraamuksista annettu direktiivi saatettiin osittain kansallisesti voimaan.

Sijoitusrahastodirektiivin muutos (UCITS¹⁵) koskivat säilytystoimintoja

Twitter: Päivittäistä pikaviestintää

Finanssivalvonnan Twitter-tiilillä oli 1 290 seuraajaa 31.12. Vuoden aikana twiitattiin 762 kertaa. Tiilillä seurataan tiiviisti EU:n finanssivalvontaviranomaisten viestintää ja viserretään mm. fivalaisten esiintymisistä ja avoimista työpaikoista sekä pankki- ja vakuutusasiakkaiden suojaa koskevista teemoista.

Suosituimmat twiitit koskivat seuraavia aihepiirejä:

- Jyri Heleniuksen blogi *Onko nyt oikea aika lanseerata pitkiä asuntolainoja?*
- Tunnista huijaus
- Pankkien stressitestien tulokset

Liity seuraajiin: [Twitter.com/FIN_FSA](https://twitter.com/FIN_FSA)

762
twiittia

¹⁴ MiFID = Markets in Financial Instruments Directive, rahoitusvälineiden markkinat -direktiivi. | ¹⁵ UCITS = Undertakings for the Collective Investment in Transferable Securities.

Toiminnan tehostaminen ja kehittäminen

Euroalueen yhteisen pankkivalvonnan valvontatiimien työ vakiintui ohjeistuksen ja käytäntöjen mukaiseksi. Pienempien pankkien valvonnassa ohjeistusta ja käytäntöjä hyödynnettiin soveltuvin osin.

Omaa sääntelyä karsittiin arvopaperisektorilla

Finanssivalvonnan antaman sääntelyn ja ohjeistuksen kriittisessä arvioinnissa edettiin. Omaa sääntelyä karsittiin varsinkin arvopaperisektorin määräys- ja ohjekokoelmamuu-
tosten yhteydessä merkittävästi. Samassa yhteydessä erityisesti uuteen sääntelyyn liittyvään ohjeistustarpeeseen vastattiin julkaisemalla tietoja verkkopalvelussa ja laatimalla Q & A -dokumentteja. Markkinatoimijoiden ajantasaisen informoinnin tehostamiseksi lanseerattiin myös uutiskirjeet.

Sähköisen asioinnin kehittäminen sekä sisäisen tehokkuuden parantamiseksi että

**Innovaatio-HelpDesk
tukee markkinatoimijoita
uusien palveluiden
ja toimintamallien
sääntelyasioissa.**

valvottavien asioinnin helpottamiseksi jatkui. Lisäksi Finanssivalvonta uudisti toimintatapojaan tehostaakseen valvottavilta tulevien yhteydenottojen ja tulkintapyyntöjen käsittelyä. Uudella palvelukonseptilla parannetaan tiedonkulkua esimerkiksi hakemusten käsittelystä lisäämällä verkkopalvelussa olevaa ohjeistusta sekä keskittämällä tulevat yhteydenotot yhteiseen sähköpostiosoitteeseen. Uuden palvelukonseptin pilotoinnin jälkeen aloitettiin sen laajentaminen Finanssivalvonnan muihin toimintoihin.

Lokakuussa avattiin Innovaatio-HelpDesk, jossa markkinatoimijoille annetaan ohjausta uusiin finanssipalveluihin tai toimintamalleihin liittyvästä sääntelystä. HelpDesk sai toimijoilta positiivista palautetta. Yhteydenottoja tuli 20 ja tapaamisia järjestettiin kahdeksan.

Asiakasyhteydenottojen osalta linjattiin, että toimet painotetaan nykyistä enemmän asiakokonaisuuksiin ja vähemmän yksittäisten asiakaskysymysten käsittelyyn, jotka pyritään ohjaamaan Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINEen¹⁶.

Loppuvuodesta käynnistettiin kilpailutus kaupankäynnin valvontaa tukevan signaali- ja analyysijärjestelmän hankkimiseksi.

Finanssivalvonnan edustajat panostivat Finanssivalvontaa koskevan lain ja valvontamaksulain uudistamista valmistelleen työryhmän työhön ja taustamateriaalin tuottamiseen. Laki tuli voimaan vuoden 2017 alussa.

**Annettujen hallinnollisten
ja tehtyjen tutkintojen**

3
seuraamus-
maksua

2
julkista
varoitusta

¹⁶ FINE = Vakuutus- ja rahoitusneuvonta.

Pohjoismaiden ensimmäinen valvojan FinTech-HelpDesk

Innovaatio-HelpDesk lanseerattiin 4.10. Sen tavoitteena on tehdä valvojasta helpommin lähestyttävä, lisätä vuoropuhelua ja tukea ekosysteemin kehitystä lisäämällä toimijoiden tietoisuutta sääntelyn sisällöistä ja tulkinnoista; toisin sanoen tehostaa innovaatioiden kehitystyötä ja helpottaa myöhempiä hakemusprosesseja.

HelpDesk ei korvaa innovaattoreiden omaa tukea myönteisistä valvontapäätöksistä jatkossa. Asiantuntijat tapasivat kahdeksan yrityksen kanssa noin 20 yhteydenottoa. Ensimmäiset neuvot käytiin jo ennen HelpDeskin lanseerausta yhteydessä.

1

Finanssivalvonnan maksuton HelpDesk osoittaa, mihin yrityksesi tulisi kiinnittää huomiota. Se ei korvaa yrityksen omien neuvonantajien työtä.

2

Lisätietoa:
Innovaatio.fiva.fi
Email:
Innovaatio-HelpDesk@fiva.fi
Puhelin: **010 198 998**

 Katso tarkemmin: [Innovaatio.fiva.fi](https://www.innovaatio.fiva.fi)

Katso artikkeli *Finanssisektorin vuoro digitalisoitua*, sivut 8–9.

Johtokunta

Finanssivalvonnan toimintaa ohjaa johtokunta, joka asettaa erityiset tavoitteet Finanssivalvonnan toiminnalle, päättää sen toimintalinjoista sekä ohjaa ja valvoo näiden tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista. Lisäksi johtokunta mm. käsittelee vuotuisen talousarvion ja saattaa sen Suomen Pankin johtokunnan vahvistettavaksi. Finanssivalvonnan johtokunta antaa pankkivaltuustolle vähintään kerran vuodessa kertomuksen toiminnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta sekä arvion valvonnassa odotettavista muutoksista, niiden vaikutuksesta valvontamaksukertymään ja odotettavissa olevien muutosten edellyttämistä toimista.

Johtokunnan sihteerinä toimii johtava lakimies **Pirjo Kyyrönen**. Johtokunta kokoontui 32 kertaa. Kaikkiaan jäsenille ja varajäsenille maksettiin vuoden aikana palkkioita yhteensä 54 600 euroa. Erillisiä kokouspalkkioita ei maksettu.

Vesa Vihriälä

valtiotieteiden tohtori, toimitusjohtaja, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

Puheenjohtaja Pentti Hakkarainen

varatuomari, kauppatieteiden maisteri, johtokunnan varapuheenjohtaja, Suomen Pankki

(Varajäsen: **Katja Taipalus**, valtiotieteiden tohtori, osastopäällikkö, Suomen Pankki)

Pirkko Juntti

varatuomari

Outi Antila

varatuomari, ylijohtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

(Varajäsen: **Mikko Kuusela**, filosofian tohtori, sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä vakuutusmatemaatikko, ylimatemaatikko, sosiaali- ja terveysministeriö)

Johtoryhmä

Jarmo Parkkonen
oikeustieteen kandidaatti,
kauppatieteiden maisteri,
osastopäällikkö, Markkina- ja
menettelytapavalvonta

Jyri Helenius
diplomi-insinööri,
osastopäällikkö,
Riskienvalvonta

Sonja Lohse
varatuomari,
johtava neuvonantaja,
yksikönpäällikkö,
Esikunta

Pirjo Kyyrönen
varatuomari,
johtava lakimies,
johtoryhmän sihteeri

Erkki Rajaniemi
kauppatieteiden tohtori,
oikeustieteen lisensiaatti,
varatuomari,
johdon neuvonantaja

Anneli Tuominen
varatuomari, ekonomi,
johtaja, johtoryhmän
puheenjohtaja

Marja Nykänen
varatuomari,
apulaisjohtaja,
Instituutiovalvonta
(31.1.2017 asti)

Finanssivalvonnan henkilöstön lu

Esimiehet ja johto	9
Asiantuntijat	94
Operatiivinen henkilöstö	18
Kaikki	121

Valvottavien ja muiden maksuvelvollisten lukumäärä

Maksuvelvolliset	31.12.2015	31.12.2016
Luottolaitokset	285	276
Sijoituspalveluyritykset	64	67
Rahastoyhtiöt ja vaihtoehtorahastojen hoitajat	38	39
Arvopaperin liikkeeseenlaskijat	162	171
Arvopaperipörssi, selvitysyhteisö	1	1
Arvopaperikeskus	1	1
Muut rahoitussektorin maksuvelvolliset	148	156
Rahoitussektori yhteensä	699	711
Henkivakuutusyhtiöt	12	11
Vahinkovakuutusyhtiöt	38	38
Työeläkevakuutusyhtiöt	6	6
Työttömyyskassat	29	28
Eläkesäätiöt ja -kassat	54	52
Sairauskassat ja muut vakuutuskassat	130	126
Vakuutusyhdistykset	6	6
Vakuutusmeklarit	70	76
Julkisyhteisöjen eläkerahastot	3	3
Muut vakuutussektorin maksuvelvolliset	37	39
Vakuutussektori yhteensä	385	385
Kaikki valvottavat ja muut maksuvelvolliset yhteensä	1 084	1 096

Finanssivalvonta valvoo lisäksi mm. vakuutusasiamiehiä ja sisäpiiri-ilmoitusvelvollisuuden noudattamista.

Toimintakulut ja rahoitus

Toimintakulut ja rahoitus, 1 000 euroa	2015	2016*
Henkilöstökulut	16 551	15 982
Henkilöstösidonnaiset kulut	880	880
Muut kulut	3 250	3 416
Palvelut	895	863
Kiinteistökulut	1 336	1 319
Muut kulut	1 019	1 234
Poistot	756	583
Suomen Pankin palvelut	4 533	4 884
Kulut yhteensä	25 970	25 745
Toiminnan rahoitus		
Valvontamaksut	20 779	21 643
Toimenpidemaksut	2 311	1 527
Suomen Pankin rahoitusosuus		
5 % kuluista	1 298	1 287
Edelliseltä vuodelta siirtyvä ylijäämä	4 368	2 786
Seuraavalle vuodelle siirtyvä ylijäämä	- 2 786	- 1 498
Rahoitus yhteensä	25 970	25 745

* Vuoden 2016 luvut ovat tilintarkastamattomia ja vahvistamattomia.

Määrätyt valv

Maksuvelvolliset
Luottolaitokset
Sijoituspalveluyritykset
Rahastoyhtiöt ja vaihtoehtorahastojen hoitajat
Arvopaperin liikkeeseenlaskijat
Arvopaperipörssi, selvitysyhteisö
Arvopaperikeskus
Muut rahoitussektorin maksuvelvolliset
Rahoitussektori yhteensä
Henkivakuutusyhtiöt
Vahinkovakuutusyhtiöt
Työeläkevakuutusyhtiöt
Työttömyyskassat
Eläkesäätiöt ja -kassat
Sairauskassat ja muut vakuutuskassat
Vakuutusyhdistykset
Vakuutusmeklarit
Julkisyhteisöjen eläkerahastot
Muut vakuutussektorin maksuvelvolliset
Vakuutussektori yhteensä
Kaikki valvottavat ja muut maksuvelvolliset yhteensä

Toimenpidemaksut

Maksuvelvolliset, 1 000 euroa	2015	2016
Luottolaitokset	92	58
Sijoituspalveluyritykset	99	60
Rahastoyhtiöt ja vaihtoehtorahastojen hoitajat	1 372	846
Arvopaperin liikkeeseenlaskijat	232	165
Muut rahoitussektorin maksuvelvolliset	61	53
Rahoitussektori yhteensä	1 856	1 182
Vakuutusyhtiöt ¹	91	47
Työttömyyskassat	22	20
Eläkesäätiöt ja -kassat	27	16
Sairauskassat ja muut vakuutuskassat	44	31
Vakuutusedustajat ²	229	222
Muut vakuutussektorin maksuvelvolliset	42	9
Vakuutussektori yhteensä	455	345
Kaikki maksuvelvolliset yhteensä	2 311	1 527

¹ Henki-, vahinko- ja työeläkevakuutusyhtiöt

² Vakuutusmeklarit ja -asiamiehet

Eduskunnan kuulemiset ja säädösvalmistelulausunnot

Finanssivalvonnan asiantuntijat kutsuttiin kuultaviksi eduskunnan eri valiokuntiin 28 kertaa. Finanssivalvonnalta pyydettiin 27 säädösvalmisteluun liittyvää lausuntoa sekä 82 muuta sen alaan liittyvää lausuntoa.

Diaari

Finanssivalvonnan diaariin vireille tulleet asiat (päätehtävät ja niiden suurimmat asiaryhmät)	Kpl
Hallinto	110
Säätely	73
Valvonta	2 714
Esimerkkejä asiaryhmistä:	
Notifikaatiot; sivuliike- ja rajan yli toiminta	635
Yhtiöjärjestyksen, yhdistysjärjestyksen ja sääntöjen vahvistaminen ja muuttaminen	207
Esitteet	177
Yksityishenkilöiden asiakaskirjeet	236
Johdon sopivuus ja luotettavuus (fit & proper)	334
Tarkastus	39
Toimiluvan myöntäminen ja laajentaminen	45
Muut	267
Esimerkkejä asiaryhmistä:	
Kotimainen yhteistyö	82
Ulkomainen yhteistyö	3
3 164	

Diaarin ulkopuolisessa vakuutusedustajarekisterissä käsiteltiin 635 uutta rekisteröintihakemusta ja 2 103 muutoshakemusta.

Finanssivalvonta

Snellmaninkatu 6, PL 103, 00101 Helsinki

Finanssivalvonta.fi

[Twitter.com/FIN_FSA](https://twitter.com/FIN_FSA)